

Wijziging Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen

Regeling van de Minister van Justitie van 7 juli 2005, houdende wijziging van de Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen in verband met de toevoeging van pepperspray als gewelddmiddel

De Minister van Justitie,
Gelet op artikel 35, vierde lid, van de Penitentiaire beginselenwet;

Besluit:

Artikel I

De Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen wordt als volgt gewijzigd:

1. Aan artikel I, onderdeel f, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel 4° door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:
  - 5°. pepperspray van een door de Minister van Justitie goedgekeurd merk en type.
2. Er wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 8a

1. Het gebruik van pepperspray is slechts geoorloofd voorzover dit noodzakelijk is ter aanhouding van een gedetineerde indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat hij ernstig geweld tegen personen zal gebruiken.
2. Pepperspray wordt tegen een persoon per geval ten hoogste twee maal voor ten hoogste enkele seconden gebruikt op een afstand van ten minste een meter.
3. Pepperspray mag niet worden gebruikt tegen:
  - a. gedetineerden die zichtbaar jonger dan 12 of ouder dan 65 jaar zijn;
  - b. gedetineerde vrouwen die zichtbaar zwanger zijn;
  - c. gedetineerden voor wie dit gebruik als gevolg van zichtbare ademhalings- of andere ernstige gezondheidsstoornis onevenredig schadelijk kan zijn;
  - d. groepen personen.
4. Pepperspray mag niet worden gebruikt in de nabijheid van baby's.
5. De ambtenaar of medewerker die pepperspray heeft gebruikt is verantwoordelijk voor het verlenen van nazorg.

Artikel II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

*De Minister van Justitie,
J.P.H. Donner.*

Toelichting

Deze regeling wijzigt de Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen.

Pepperspray is een wapen in de zin van de Wet wapens en munitie en valt onder categorie II onder 6.

De reden voor de wijziging van de Geweldsinstructie penitentiaire inrichtingen door toevoeging van het gewelddmiddel pepperspray is de volgende.

Thans zijn in de Geweldsinstructie de volgende gewelddmiddelen voorhanden: de semi-automatische uitvoering van de Heckler en Koch, een semi-automatisch pistool, een korte of lange wapenstok en CS-traangasgranaten.

Deze gewelddmiddelen worden als ontoereikend ervaren om de navolgende redenen.

- De semi-automatische wapens en de CS-traangasgranaten worden in de penitentiaire inrichtingen zelden of niet toegepast. Traangasgranaten worden door de politie veelal toegepast bij het bestrijden van rellen. Indien traangasgranaten in gebouwen wordt toegepast dient het gebouw nadien ontsmet te worden. Traangas is immers een gas en kan niet zeer gericht op een bepaald doel gebruikt worden. Traangas is derhalve niet altijd geschikt gewelddmiddel in penitentiaire inrichtingen.
- De wapenstok wordt wel toegepast. Het nadeel van de wapenstok is echter dat deze (ernstig) letsel kan veroorzaken.

In de praktijk is behoefte aan een gewelddmiddel dat als aanvulling kan dienen op de wapenstok, humaan en effectief is, geen letsel veroorzaakt, geschikt is om in een gebouw te gebruiken en zeer gericht op een bepaald doel kan worden toegepast. Het gewelddmiddel pepperspray voldoet aan deze eisen.

Pepperspray wordt door de politie toegepast bij zelfverdediging en in gebouwen. Pepperspray is geen gas en kan nauwkeurig op één persoon uit een groep mensen worden toegepast. Gegevens uit de politiepraktijk wijzen uit dat pepperspray zeer effectief is, geen letsel veroorzaakt en gebouwen hoeven niet ontsmet te worden zoals na gebruik van traangas (ventileren is voldoende). Er zijn geen beschermende maatregelen nodig. Pepperspray is in principe alleen

effectief op de plaats waar het doel is geraakt. Het is, zoals gezegd, geen gas en hoeft niet te verdampen.

Het gebruik van pepperspray heeft derhalve een aantal voordelen ten opzichte van de bestaande gewelddmiddelen en omwille van het verhogen van de veiligheid in de inrichtingen wordt pepperspray toegevoegd aan de gewelddmiddelen.

Uitwerking pepperspray

Blootstelling aan pepperspray (het primaire doel is het gezicht: ogen, neus en mond) kent een uitwerking op drie gebieden: de ogen, de huid en het ademhalingsstelsel.

Ogen: Een hoeveelheid spray direct in het gezicht veroorzaakt een verwijding van de haarvaten. Hierdoor sluiten de ogen zich onmiddellijk. Door de verwijde haarvaten zien de ogen er gedurende 20 tot 30 minuten rood uit. Door irritatie kunnen de ogen hevig gaan tranen.

Huid: Een hoeveelheid spray direct in het gezicht veroorzaakt een brandend gevoel van de huid en de slijmvliezen in de neus en de mond. Afhankelijk van de natuurlijke huidskleur van het individu, kan de kleur van de huid variëren van enigszins verbleekt tot helder rood. De verkleuring van de huid verdwijnt doorgaans binnen 10 tot 40 minuten, mede afhankelijk van de aanwending van koel water en eventueel een milde niet, op olie gebaseerde zeep.

Ademhalingsstelsel: Blootstelling aan de spray veroorzaakt een brandend gevoel aan de slijmvliezen in de neus en de mond en veroorzaakt een brandend en ingesnoerd gevoel in de keel en het bovenste deel van de slokdarm. In veel gevallen veroorzaakt de spray direct na blootstelling een hoestdrang, vaak vergezeld van kokhalzen. Binnen 10 tot 20 minuten zijn de ademhalingsfuncties weer normaal.

Nazorgmiddelen

Na het gebruik van pepperspray dient een nazorgmiddel te worden toegepast, teneinde de effecten van het gebruik van pepperspray te verlichten. Het gebruik van het nazorgmiddel moet snel leiden tot verlichten van het sterk branderige gevoel en pijn aan oogleden en huid en tot het weer kunnen openen van de ogen.

Pepperspray mag niet worden gebruikt tegen:

- gedetineerden die zichtbaar jonger dan 12 of ouder dan 65 jaar zijn;
- gedetineerde vrouwen die zichtbaar zwanger zijn;

– gedetineerden voor wie dit gebruik als
gevolg van een voor de ambtenaar of
medewerker zichtbare ademhalings- of
andere ernstige gezondheidsstoornis
onevenredig schadelijk kan zijn;

– groepen personen.

Pepperspray mag niet worden gebruikt
in de nabijheid van baby's.

*De Minister van Justitie,
J.P.H. Donner.*